

PENATARAN FORMAT BAHASA MELAYU

KERTAS 2 - (1103/2)

FORMAT INSTRUMEN SPM MULAI TAHUN 2021 MATA PELAJARAN BAHASA MELAYU (1103)

Jenis Instrumen	Ujian Bertulis 1103/2
Jenis Item	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subjektif Respons Terhad ▪ Subjektif Respons Terbuka
Bilangan Soalan	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bahagian A – Sistem dan Aplikasi Bahasa : 5 soalan (35 markah) ▪ Bahagian B – Pemahaman : 3 soalan (35 markah) ▪ Bahagian C – Rumusan : 1 soalan (30 markah) Jumlah : 9 soalan (Jawab semua soalan)
Jumlah Markah	100 markah
Wajaran	

FORMAT INSTRUMEN SPM MULAI TAHUN 2021 MATA PELAJARAN BAHASA MELAYU (1103)

Konstruk

Kemahiran membaca

- memahami
- mengaplikasi
- menganalisis
- menilai
- mencipta

Pengetahuan sistem bahasa dan Nilai

Tempoh Ujian

2 jam 30 minit

Cakupan Konteks

Mencakupi semua standard kandungan & standard pembelajaran yang terdapat dalam DSKP

Aras kesukaran

- Rendah : Sederhana : Tinggi (5 : 3 : 2)

Kaedah Penskoran

- Analitik
- Holistik

BAHASA MELAYU KERTAS 2

Bahagian A – Sistem dan Aplikasi Bahasa

Soalan 1 - Morfologi

Soalan 2 – Sintaksis

Soalan 3 - Penyuntingan

Soalan 4 - Bahasa Melayu Standard

Soalan 5 - Peribahasa

Bahagian B – PEMAHAMAN

Soalan 6 - Petikan Umum

Soalan 7 - Petikan Sastera ----- > (Soalan 6 Dan 7 : 25 Markah]

Soalan 8 - Novel -- > (10 Markah)

Bahagian C – Soalan 9 - RUMUSA N

Bahagian A – Sistem dan Aplikasi Bahasa

Jumlah markah : 35 markah

Boleh diubah suai markah dalam setiap ceraiian

Cadangan masa : 45 minit

1. Morfologi
2. Sintaksis
3. Penyuntingan
4. Bahasa Melayu Standard
5. Peribahasa

SOALAN 1 : MORFOLOGI

- Bina ayat berdasarkan arahan soalan yang berkaitan dengan petikan atau bahan yang diberi mengikut tema
- Panjang petikan atau bahan : antara 50 hingga 80 patah perkataan
- Bina ayat sendiri : tidak boleh mengambil ayat dalam petikan atau dalam keseluruhan kertas soalan.
- Jumlah ayat yang dibina bergantung pada arahan dalam soalan.
- Jumlah markah tidak tetap : bergantung pada kehendak soalan
- Bentuk skema pemarkahan : analitik

Soalan 1 : MORFOLOGI (Contoh 1)

*Baca petikan di bawah dengan teliti dan senaraikan **dua kata kerja** dan **dua kata adjektif**. Kemudian anda dikehendaki membina **satu ayat anda sendiri** daripada setiap perkataan yang dipilih untuk menunjukkan bahawa anda faham akan maksud dan penggunaannya. Anda tidak boleh menambahkan imbuhan, menukarkan imbuhan atau menggunakan perkataan itu sebagai peribahasa atau nama khas.*

Penekanan inovasi dalam kalangan murid pendidikan khas dapat menambah baik sahsiah diri dan kualiti kehidupan, serta memudahkan pengurusan aktiviti harian murid. Jika diberi pendedahan yang tepat, mereka mampu bersaing dengan rakan murid yang normal. Inovasi berkaitan dengan persekitaran sekolah bukan sahaja memudahkan pengurusan dan meringankan beban pendidikan sepanjang proses pembelajaran di sekolah, malah dapat mewujudkan persekitaran yang mesra kepada murid kelainan upaya ini. Hal ini akan dapat melahirkan murid yang sentiasa berfikir dan berani menghadapi cabaran.

Dipetik dan diubah suai daripada
Inovasi Kreatif Memacu Kejayaan Pendidikan Khas
Oleh Hayati Adlin Mohd Abdul Majid
Dewan Siswa, Bil 1/2019

Soalan 1 : MORFOLOGI (Contoh 2)

*Baca petikan di bawah dengan teliti dan senaraikan **tiga kata majmuk**. Kemudian anda dikehendaki membina **satu ayat anda sendiri** daripada setiap perkataan yang dipilih untuk menunjukkan bahawa anda faham akan maksud dan penggunaannya. Anda tidak boleh menambahkan imbuhan, menukarkan imbuhan atau menggunakan perkataan itu sebagai peribahasa atau nama khas.*

Sebagai warganegara Malaysia, tugas menghormati institusi raja Melayu sememangnya terletak pada bahu mereka. Dalam kalangan generasi muda, lima prinsip Rukun Negara telah diterapkan sejak bangku sekolah demi membentuk jati diri mereka. Namun demikian terdapat segelintir rakyat yang telah memuat naik kata-kata yang menghina institusi tersebut melalui laman sosial. Oleh itu, hukuman yang lebih berat perlu dikenakan terhadap pihak yang terlibat kerana setiap rakyat Malaysia perlu akur bahawa kesetiaan kepada raja dan negara ialah tanggungjawab kita bersama.

Dipetik dan diubah suai daripada
Kesetiaan Kepada Raja dan Negara
oleh Nurul Muhaminah
Dewan Masyarakat, bil 2/2017

SOALAN 2 : SINTAKSIS

- Skop item / soalan : Susunan ayat, binaan ayat, ragam ayat (subjek - predikat, pola ayat, ayat susunan biasa - songsang, aktif - pasif, ajuk - pindah dll)
- Soalan terdapat dalam petikan dan mengikut tema.
- Panjang petikan atau bahan : antara 50 hingga 80 patah perkataan
- Jumlah soalan bergantung pada arahan dalam soalan.
- Jumlah markah tidak tetap : bergantung pada kehendak soalan
- Bentuk skema pemarkahan : analitik

Soalan 2 : SINTAKSIS (Contoh 1)

Baca petikan di bawah dengan teliti. Tukarkan ayat bersusunan biasa yang bergaris kepada ayat bersusunan songsang tanpa mengubah maksud asalnya.

Bidang keusahawanan wajar diterokai oleh golongan remaja. Bidang ini dapat mendidik remaja menjadi lebih berdaya kreatif. Sesungguhnya amat luas ruang bagi golongan remaja menceburi bidang ini. Remaja yang melanjutkan pengajian di institusi pengajian tinggi juga boleh menceburi bidang tersebut. Oleh hal yang demikian para remaja yang berminat dalam bidang ini tidak mempunyai masalah untuk mengikuti kursus dan latihan keusahawanan. Ibu bapa perlu memberikan sokongan kepada anak-anak yang berminat dalam bidang ini.

Dipetik dan diubah suai daripada
Ayuh, Jadilah Usahawan!
Oleh Syed Mahadzir bin Syed Ibrahim
Dewan Siswa, Bil 7/2019

Soalan 2 : SINTAKSIS (Contoh 2)

Berdasarkan petikan di bawah, bina enam ayat tanya yang lengkap dengan menggunakan kata tanya yang betul. Kata tanya yang digunakan hendaklah bersesuaian dengan frasa yang berhuruf condong.

Perhimpunan rasmi biasanya dijalankan di dewan sekolah pada hari pertama persekolahan setiap minggu. Semua guru dan murid diwajibkan menghadiri perhimpunan rasmi. Perhimpunan rasmi sekolah dapat memupuk disiplin dalam kalangan murid. Perhimpunan ini dapat menanam semangat patriotik melalui nyanyian lagu Negaraku. Para guru dan murid wajib berdiri tegak ketika menyanyikan lagu kebangsaan. Selain itu, perhimpunan rasmi diadakan untuk membudayakan kemahiran mencatat dan kemahiran mendengar ketika guru menyampaikan amanat.

*Dipetik dan diubah suai daripada
Manfaat Perhimpunan Sekolah terhadap Pelajar
oleh Teo Eileen
Dewan Siswa, bil 12/2018*

Soalan 2 : SINTAKSIS (Contoh 3)

Berdasarkan petikan di bawah, kenal pasti dan tulis subjek dan predikat yang lengkap bagi **tiga ayat** yang anda pilih seperti yang berikut:

Subjek : _____
Predikat : _____

Malaysia merupakan destinasi pelancongan tropika yang indah dan sangat berpotensi di Asia. Industri pelancongan ini menjadi suatu bidang pelaburan bijak yang dapat memacu pertumbuhan ekonomi negara. Industri-industri lain pula berperanan sebagai wahana dalam pembangunan mega Malaysia menuju negara maju dalam abad ini. Potensi industri pelancongan sebagai penjana ekonomi baru negara hanya dapat direalisasikan jika usaha membangunkan industri pelancongan diberi penekanan yang sewajarnya.

*Dipetik dan diubah suai daripada
INDUSTRI PELANCONGAN DI MALAYSIA
tourismahmadzamane.wordpress.com*

SOALAN 3 : PENYUNTINGAN

- Soalan penyuntingan mengikut teks tunggal, teks bersambung atau teks pelbagai (petikan, dialog, iklan, kad ucapan dll)
- Panjang teks : antara 50 hingga 80 patah perkataan
- Jumlah kesalahan bahasa bergantung pada jumlah markah dalam soalan.
- Jenis kesalahan yang diuji : ejaan, imbuhan, tanda baca, istilah, frasa dll
- Jumlah markah tidak tetap : bergantung pada kehendak soalan
- Bentuk skema pemarkahan : analitik

SOALAN 3 : PENYUNTINGAN (Contoh 1)

Dalam petikan 1, terdapat enam kesalahan bahasa manakala petikan 2 terdapat lima kesalahan bahasa. Senaraikan dan betulkan kesalahan-kesalahan itu. Bagi setiap petikan anda tidak boleh menyenaraikan lebih daripada jumlah kesalahan yang dinyatakan dalam arahan soalan. Anda tidak perlu menyalin petikan-petikan tersebut.

Petikan 1

Pada era globalisasi ini, pelbagai jenis kenderaan yang moden telah mencipta bagi menggantikan kenderaan konvensional sebagai pengangkutan awam. Pengangkutan awam yang moden itu pula mampu memainkan tugas yang penting kepada sesebuah negara untuk mencapai kemajuan kerana sistem pengangkutan yang baik mampu menggerak ekonomi negara. Di antara contoh kenderaan awam ialah monorel, komuter, bas, teksi dan kapal terbang.

[6 markah]

Petikan 2

Wawancara gaya hidup sihat.

- Munirah : Selamat pagi Doktor Aidil. Terima kasih kerana sudi menghabiskan masa untuk diwawancara pagi ini.
- Doktor Aidil : Selamat pagi.
- Munirah : Saya Munirah daripada Kelab Majalah Intan SMK Cempaka, ingin mewawancarakan doktor berkaitan cara-cara untuk mengamalkan gaya hidup sihat. Doktor, apakah yang dimaksudkan dengan amalan gaya hidup sihat?
- Doktor Aidil : Gaya hidup sihat merupakan satu amalan yang kita perlu lakukan bagi mewujudkan kehidupan yang selesa dan terhindar daripada pelbagai penyakit. Dalam hal ini, seseorang hendaklah mengamalkan pemakanan yang seimbang, melakukan senaman setiap hari dan menjaga persekitaran untuk sentiasa bersih.
- Munirah : Terima kasih doktor di atas penerangan tentang gaya hidup sihat itu.
- Doktor Aidil : Sama-sama

SOALAN 3 : PENYUNTINGAN (Contoh 2)

Petikan di bawah mengandungi 13 kesalahan bahasa. Senaraikan dan betulkan kesalahan-kesalahan itu. Anda tidak boleh menyenaraikan lebih daripada 13 kesalahan yang terdapat dalam petikan. Anda tidak perlu menyalin petikan tersebut.

Campur tangan di Perak bermula akibat masalah perlumbaan takhta kerajaan Perak antara Sultan Abdullah dan Sultan Ismail. Sultan Abdullah telah bertindak dengan cuba meminta tolong dan sokongan daripada pihak British. Perjanjian Pangkor berjaya ditandatangani pada 20 Januari 1874 dan Sultan Abdullah dilantik sebagai Sultan Perak. Kesannya Sistem Residen diperkenal oleh pihak British yang kononnya bertindak sebagai penasihat kepada Sultan Perak di dalam urusan pentadbiran negeri.

Residen pertama yang pihak British lantik untuk menjawat jawatan residen ialah JWW Birch. Sir Andrew Clark menyatakan bahawa Birch merupakan calon yang paling layak kerana beliau pernah bertugas sebagai pegawai British di Ceylon sebelum ini. Malangnya kemasukan Birch di Perak sebagai residen tidak di senangi dalam kalangan orang Melayu. Hal ini berpunca daripada pertukaran yang dilakukan oleh beliau di Perak seperti isu dihambakan dan peraturan tanah.

Dipetik dan diubah suai daripada
Perancangan Pembunuhan JWW Birch
oleh Wan Mohd Rahimi Rahim
Dewan Siswa, Januari 2016

SOALAN 4 :

BAHASA MELAYU STANDARD

- Menukarkan bahan teks klasik atau lama kepada bahasa Melayu Moden / Standard
- Bahan diambil daripada teks Komsas Tingkatan 4 dan 5
- Panjang petikan atau bahan : antara 50 hingga 60 patah perkataan
- Calon tidak perlu mengubah bentuk dan maksud asal petikan / bahan (contoh : cakap ajuk tidak ditukar kepada cakap pindah)
- Bentuk skema pemarkahan : holistik
- Jumlah markah tidak tetap : bergantung pada kehendak soalan

SOALAN 4 : BAHASA MELAYU STANDARD (Contoh)

Baca petikan bahasa Melayu Klasik di bawah dengan teliti. Kemudian, tulis semula petikan tersebut dalam bahasa Melayu Standard tanpa mengubah bentuk dan maksud asalnya.

Maka baginda pun hairan serta bertitah pada Temenggung, “Hai Temenggung, tiadakah menyuruhkan orangnya berkawal tadi?”

Maka sembah Temenggung, “Daulat tuanku Syah Alam, patik menyuruh orang berkawal semalam tadi, seorang pun tak bertemu. Patik hamba itu pun hairanlah akan penjurit itu.”

Maka titah baginda, “Apatah sebabnya maka dapat dicurinya oleh penjurit itu?”

Dipetik daripada
Kepimpinan Melalui Teladan
dalam Antologi Jaket Kulit Kijang dari Istanbul,
Kementerian Pendidikan Malaysia

SOALAN 5 : PERIBAHASA

- Pelbagai bentuk - berdasarkan gambar situasi, karikatur, dialog, ilustrasi, petikan dan sebagainya
- Panjang petikan atau bahan : antara 50 hingga 80 patah perkataan
- Jumlah peribahasa bergantung pada arahan dalam soalan.
- Jumlah markah tidak tetap : bergantung pada kehendak soalan

SOALAN 5 : PERIBAHASA (Contoh 1)

Dialog di bawah mengandungi beberapa peribahasa. Senaraikan dua peribahasa sahaja, kemudian berikan peribahasa lain yang sama maksud atau hampir sama maksud dengan peribahasa tersebut.

Datuk Ismail : Kamal, kawasan perumahan kita akan mengadakan gotong-royong pada hari Sabtu ini. Kamu datang, ya. Ajak anak-anak sama.

Kamal : Maaflah Datuk. Saya ada hal lain.

Datuk Ismail : Sebagai penduduk, kita mesti saling bekerjasama untuk menjaga kawasan perumahan kita kerana berat sama dipikul, ringan sama dijinjing. Barulah tugas yang dilakukan itu dapat diselesaikan dengan cepat dan berkesan.

Kamal : Betul, Datuk. Saya setuju bahawa kita saling memerlukan seperti aur dengan tebing dalam hidup bermasyarakat. Tapi kami sekeluarga akan pergi menziarahi kakak saya yang sakit di hospital pada hari Sabtu ini. Suaminya pun baru sahaja meninggal dunia

Datuk Ismail : Oh, saya bersimpati atas penderitaan yang ditanggung oleh kakak awak, sudah jatuh ditimpa tangga.

[4 markah]

SOALAN 5 : PERIBAHASA (Contoh 2)

*Baca petikan di bawah dengan teliti kemudian nyatakan **tiga** peribahasa yang sesuai dengan situasi dalam petikan tersebut.*

“Dahlah emak dan ayah saya sakit, sampai hati Mak Liah pula buat saya begini. Saya sudah berusaha sedaya upaya untuk membantu anaknya dalam pelajaran, tetapi dia bukan sahaja tidak menghargai pertolongan saya, malah menuduh saya tidak pandai mengajar anaknya,” luah Hasnun dengan nada sedih.

“Bersabarlah Hasnun,” pujuk Syafik kepada rakan karibnya yang bukan sahaja emaknya dirawat di hospital, malah ayahnya juga ditahan di hospital kerana mengalami keracunan makanan. “Jangan fikirkan sangat cakap Mak Liah itu. Perkara penting yang harus kamu utamakan sekarang ialah teruskan usaha supaya cita-cita kamu tercapai,” nasihat Syafik.

[6 markah]

BAHAGIAN B : PEMAHAMAN

[35 MARKAH]

CADANGAN MASA : 60 MINIT

SOALAN 6 - PETIKAN UMUM

SOALAN 7 - PETIKAN SASTERA

(Soalan 6 dan 7 : 25 Markah)

SOALAN 8 - NOVEL

(10 Markah)

BAHAGIAN B : PEMAHAMAN

Soalan 6 : Petikan Umum

- Petikan soalan mengikut tema DSKP. Lebih daripada satu bahan akan diberikan (2 hingga 3 bahan)
- Panjang petikan antara 120 hingga 140 patah perkataan sahaja.

- Bahan boleh terdiri daripada pelbagai bentuk (berita, rencana, jadual dan lain-lain) dan sumber (majalah, Internet, ensiklopedia dan lain-lain).
- Pecahan soalan tidak ditetapkan (3 atau 4 soalan) Cadangan pecahan soalan:
  - i. Maksud literal
  - ii. Beza banding semua bahan - pemindahan maklumat
  - iii. KBAT/ pemikiran kritis
  - iv. KBAT/ penyelesaian masalah

SOALAN 6 - Contoh Item

Baca Bahan 1 dan Bahan 2 yang diberikan dengan teliti. Kemudian jawab soalan-soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

Bahan 1

Teknik Meja Bulat antara strategi pengajaran dan pemudahcaraan (PdPc) abad ke-21 yang dapat digunakan dalam semua mata pelajaran khususnya dalam kemahiran menulis. Teknik ini bermaksud murid perlu duduk dalam kumpulan. Guru akan mengedarkan kertas kepada setiap ahli dalam kumpulan dan memberikan satu tajuk kepada mereka. Secara bergilir-gilir setiap ahli kumpulan mencatat idea menggunakan pen dan kertas yang sama. Hasil dapatan murid akan dibentangkan untuk dibincangkan di dalam kelas.

Menurut Kagan (1990) teknik Meja Bulat merupakan teknik yang sederhana dalam pembelajaran koperatif. Walau bagaimanapun teknik ini kurang popular dalam kalangan guru kerana bilangan pelajar yang ramai dalam sesebuah kelas dan ruang bilik darjah yang terhad. Oleh itu, pihak sekolah seharusnya sentiasa menggalakkan pelaksanaan pelbagai kaedah dalam PdPc kerana aktiviti yang dijalankan itu memberikan banyak faedah kepada murid.

Dipetik dan diubah suai daripada
'Teknik Meja Bulat Untuk Kemahiran Menulis'
oleh Nabiha Yusof,

Pelita Bahasa bil 7/2019

Dewan Bahasa dan Pustaka

Bahan 2

Pada hari ini, aktiviti permainan bahasa kurang dipraktikkan di dalam bilik darjah. Antara alasan yang diberikan adalah seperti tiada ruang di dalam bilik darjah dan ketiadaan alat serta bahan yang berkaitan. Dalam konteks penghasilan produk pengajaran dan pembelajaran inovasi, permainan bahasa ini sebenarnya *cukup penting* jika kita mengambil kira murid yang lambat menerima pengajaran dan pembelajaran bahasa di kelas.

Antara aktiviti dalam permainan bahasa termasuklah kata bersilang, teka sinonim, teka silang kata, sisip vokal, lingkaran kata, silang sinonim, teka teki bentuk kata, sisip suku kata, jejak kata, ganda huruf, delapan kata, awal kata dan atur sinonim. Aktiviti-aktiviti ini sesuai digunakan pada semua peringkat pembelajaran bahasa iaitu daripada peringkat sekolah rendah hingga peringkat sekolah menengah.

Dipetik dan diubah suai daripada
'Permainan Bahasa dalam Pengajaran'
oleh Hasan Baseri Budiman,
Pelita Bahasa bil 10, 2017
Dewan Bahasa dan Pustaka

(i) Berdasarkan **Bahan 2**, berikan maksud *cukup penting*.

[2 markah]

(ii) Merujuk **Bahan 1** dan **Bahan 2**, nyatakan **persamaan dan perbezaan** faktor yang menyebabkan kaedah pembelajaran teknik Meja Bulat dan Permainan Bahasa kurang dipraktikkan di dalam kelas.

[3 markah]

(iii) Aktiviti-aktiviti yang dijalankan melalui kaedah pembelajaran abad ke-21 banyak memberikan faedah kepada murid. Pada pendapat anda, apakah faedah-faedah tersebut?

[3 markah]

(iv) Kumpulan anda diminta untuk menyiapkan tugas oleh guru anda dengan menggunakan teknik permainan bahasa pada masa yang ditetapkan. Namun, tugas tersebut tidak berjaya diselesaikan.

Sekiranya kumpulan anda diberikan peluang kedua untuk menyiapkan tugas yang sama dalam masa yang ditetapkan, cadangkan langkah-langkah untuk memastikan tugas tersebut dapat diselesaikan.

[4 *markah*]

Soalan 7 : Petikan Sastera

- Bahan mesti berasaskan unsur karya kreatif sama ada daripada antalogi yang dipelajari di sekolah (komsas tingkatan 4 atau 5) atau daripada sumber yang lain.
- Bahan mestilah pelbagai (cerpen, puisi moden atau tradisional, drama dan lain-lain)
- Semua bahan mesti berdasarkan tema yang sama mengikut DSKP.
- Panjang petikan antara 120 – 140 patah perkataan.

- Pecahan soalan tidak ditetapkan (3 atau 4 soalan)
  - i. Maksud literal
  - ii. Beza banding semua bahan - pemindahan maklumat
  - iii. KBAT/ pemikiran kritis
  - iv. KBAT/ penyelesaian masalah

- Tiada soalan elemen sastera.

Soalan 7 - Contoh Item

Baca bahan-bahan di bawah dengan teliti, kemudian jawab soalan-soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

Bahan 1

Rintihan Bumi

Usia aku semakin lanjut

Kalau aku terbujur

Adakah yang ingin menjagaku

Aku semakin tua

Sudah terlalu uzur aku memelihara

Anak-anakku – manusia.

Setiap hari aku berdoa agar anak-anakku

Menjaga adab

Aku banyak kali menegur

Tetapi mereka tidak juga berubah

Aku hanya mampu menangis sehingga banjir

Aku pukul mereka dengan Tsunami

Tetapi mereka tidak menerima teguran itu untuk berubah.

Akhirnya apabila aku geram
Tuhan perintahkan aku menggoncang badan aku
Gempa maha dahsyat berlaku
Sehinggakan aku demam, mereka tetap terus
Mencabut pokok-pokokku
Apabila aku geram, keluarlah taufan tetapi mereka
Tetap tidak berubah.

Muhd. Syazwan Sahlan
Sungai Buluh, Selangor.
Dewan Siswa, Bil. 1 2018

Bahan 2

“Demi malar hijau yang kamu cintai, kamu perlu belajar. Hutan ini memerlukan kamu.”

“Apa maksud cikgu?”

“Tidakkah kamu tahu bahawa di seluruh dunia, hutan diancam aktiviti pembalakan. Sindiket yang gila akan duit menceroboh dan membunuh fauna dan flora di kawasan hutan simpan. Bukan sahaja di Malaysia, malah hutan malar hijau di Lembangan Amazon juga terancam.”

“Pohon-pohon tembusu padang, meranti seraya, dan meranti tembaga di kawasan simpan, 20 km dari sini sudah tiada lagi cikgu,” kata Daneng terputus-putus. Suaranya ditenggelami kekecewaan yang pedih. “Apakah yang dapat saya lakukan. Apabila tiba di sana, mereka sudah tiada, pokok-pokok ini juga sudah tiada.”

“Sebab itulah kamu harus belajar, Daneng. Mungkin kamu dapat menjadi pegawai perhutanan negara, dan melaksanakan satu rancangan yang lebih agresif untuk membanteras kelompok musuh ini, atau kamu dapat menjadi saintis, mencipta sesuatu yang dapat menggantikan tempat kayu. Barulah hutan akan terselamat. Masa depan pohon tualang pujaanmu juga akan terjamin,” hujah Jo.

Dipetik daripada cerpen ‘Lambaian Malar Hijau’
oleh Seroja Theavy a/p Balakrishnan
antologi *Anak Laut*, Dewan Bahasa dan Pustaka

Bahan 3

PANTUN SAYANGI ALAM

Cerah dian di malam gelita,
Diserikan embun dibawa deru;
Indah nian negara tercinta,
Daun merimbun laut membiru.

Tumbuh pegaga di tanah rata,
Penuh kawasan luas terbentang;
Mari dijaga alam semesta,
Jadi warisan generasi mendatang.

Tercalit ranah di atas pelantar,
Sapu ke tepi cemar tak berubah;
Andai musnah alam sekitar,
Bersedia hadapi segala musibah.

Di hujung desa tumbuh halban,
Kian tenggelam dilitupi lalang;
Harta binasa nyawa terkorban,
Keindahan alam turut hilang.

Nor Hafuza Arif
Shah Alam, Selangor

(i) Berdasarkan **Bahan 1**, berikan maksud *menjaga adab* .

[2 markah]

(ii) Berdasarkan **semua bahan**, nyatakan kesan-kesan kemusnahan alam sekitar akibat aktiviti manusia.

[4 markah]

(iii) Alam sekitar sangat penting dalam kehidupan manusia dan menjadi tanggungjawab bersama untuk memuliharanya.

Pada pendapat anda, apakah kepentingan-kepentingan memulihara hutan di negara ini?

[3 markah]

(iv) Pada suatu petang, anda sedang memancing ikan di sebatang sungai yang jernih, tiba-tiba anda ternampak tiga orang pemuda yang sedang mengangkut beberapa buah tong yang mengandungi cecair. Mereka mencurahkan cecair tersebut ke dalam sungai. Setelah mereka beredar, anda mendapati warna air sungai semakin keruh dan kelihatan beberapa ekor ikan mulai terapung. Anda yakin bahawa cecair tersebut ialah sisa toksik.

Sebagai rakyat yang prihatin, bagaimanakah anda dapat membantu untuk mengatasi masalah ini?

[4 markah]

Soalan 8 : Novel [10 markah]

1. Dua soalan diuji
2. Markah keseluruhan (10 m): Kombinasi markah untuk soalan (i) dan (ii) tidak tetap
3. Markah bahasa:
  - Soalan (i) Tidak ada markah bahasa yang khusus, tetapi berdasarkan deskripsi pemarkahan
  - Soalan (ii) Markah bahasa: maksimum 2 markah secara holistik

Soalan 8 : Novel [10 markah]

4. Bentuk soalan:

- i. Soalan 8 (i) : Pemahaman petikan novel (berdasarkan petikan sebuah novel daripada mana-mana novel 4 zon)
  - Panjang petikan antara 100 hingga 120 patah perkataan.
- ii. Soalan 8 (ii) : Pemikiran kritis (berdasarkan novel yang dikaji mengikut zon)

Soalan 8 : Contoh Item Novel

(i) Baca petikan novel di bawah dengan teliti, kemudian jawab soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

“Tentulah tidak,” balas Muhammad Taufik, nadanya tenang sahaja.

“Saya telah memutuskan bahawa kelip-kelip di Kuala Selangor berada di ambang kepupusan. Kedatangan pelancong yang ramai, hampir 100 ribu orang pada setiap tahun, dengan semua entiti yang datang bersama mereka seperti suara manusia, bunyi enjin motobot, cahaya lampu di jeti, pencemaran air sungai yang mengancam pokok-pokok berembang, pemusnahan kawasan paya bakau, cahaya dari kawasan petempatan manusia, dan cahaya roda *ferris*, semuanya membawa ancaman kepada populasi kelip-kelip. Kelip-kelip ini, yang telah wujud jutaan tahun di tempat ini dan tidak pernah mendatangkan sebarang kesusahan kepada manusia di sini akan mengalami kepupusan dalam masa setahun sahaja jika keadaan sedia ada berterusan.

Dipetik daripada Novel *Bimasakti Menari*
Karya Sri Rahayu Mohd Yusop
Kementerian Pendidikan Malaysia

(a) Nyatakan faktor-faktor populasi kelip-kelip di Kuala Selangor semakin berkurangan. [4 markah]

(ii) *Jawab soalan di bawah berdasarkan novel-novel yang berikut:*

- a. Leftenan Adnan Wira Bangsa, karya Abdul Latip Talib
- b. Di Sebalik Dinara, karya Dayang Nor
- c. Jendela Menghadap Jalan, karya Ruhaini Matdarin
- d. Pantai Kasih karya Azmah Nordin
- e. Songket Bebenang Emas, karya Khairuddin Ayip
- f. Tirani, karya Beb Sabariah
- g. Silir Daksina, karya Nizar Parman
- h. Bimasakti Menari, karya Sri Rahayu Mohd Yusop

Berdasarkan **sebuah novel** yang anda pelajari, jelaskan sebab permulaan cerita tersebut menarik perhatian pembaca.

[6 markah]

BAHAGIAN C

SOALAN 9 : RUMUSAN

Jumlah markah : 30 Markah

Cadangan Masa : 45 minit

PANDUAN UMUM RUMUSAN

1. Panjang petikan tidak melebihi 300 patah perkataan.
2. Petikan berdasarkan bahan sumber yang mempunyai tidak kurang daripada dua fokus.
3. Bahan rumusan terdiri daripada sekurang-kurangnya dua bahan daripada sumber yang berbeza (contoh : petikan prosa, puisi, dan grafik) tetapi mempunyai tema yang sama.
4. Tugas tidak dinyatakan dalam arahan soalan.

PANDUAN UMUM RUMUSAN

5. Calon perlu mengenal pasti **SEMUA** fokus yang terdapat dalam semua bahan.
6. Markah keseluruhan isi ialah **20 markah**.
(pendahuluan : 2 markah, isi : 16 markah, kesimpulan : 2 markah)
7. Calon perlu mengemukakan **8 isi lengkap** (Isi wajib diambil daripada setiap bahan dan menyentuh setiap fokus)
8. Markah bahasa dinilai secara **holistik 10 markah**.
(cemerlang 8-10, baik 5-7, sederhana 3-4, lemah 1-2)

PANDUAN UMUM RUMUSAN

9. Rumusan **tidak melebihi 120** patah perkataan
10. Kesimpulan perlu berdasarkan tema bahan.
11. Jawapan hendaklah ditulis dalam bentuk esei

CONTOH ITEM

Bahan 1

*Baca petikan dan teliti bahan grafik yang disertakan di bawah, kemudian buat satu **rumusan** yang panjangnya **tidak melebihi 120 patah perkataan**. Anda digalakkan supaya menggunakan ayat anda sendiri tanpa mengubah maksud asal petikan.*

Setiap tahun Malaysia meraikan Hari Kebangsaan. Diam tidak diam sudah lebih separuh abad negara kita terlepas daripada cengkaman penjajah. Menjadi rutin tahunan, menjelang sahaja bulan Ogos atau juga dikenali bulan kebangsaan, agensi atau kementerian yang berkenaan akan mula menjalankan Kempen Kibarkan Jalur Gemilang sebagai usaha untuk meningkatkan semangat patriotik. Program-program yang bercorak kenegaraan seperti pertandingan nyanyian lagu patriotik dan pementasan teater drama juga dianjurkan oleh badan bukan kerajaan (NGO), pihak sekolah dan agensi-agensi kerajaan supaya mesej semangat cinta akan negara sampai kepada golongan sasaran. Namun, program-program tersebut kurang berjaya dalam mencapai matlamatnya kerana kurangnya penghayatan para remaja dalam aktiviti bercorak kemerdekaan tersebut.

Perkara yang menjadi kebimbangan banyak pihak ialah generasi muda tidak mengambil endah tentang hari kebangsaan. Mereka sewajarnya menghayati erti kemerdekaan dengan mendalam. Sebagai generasi muda yang bertanggungjawab mereka berperanan untuk membina kejayaan negara iaitu sanggup bekerja keras untuk negara. Mereka juga perlu mementingkan kecemerlangan dalam pendidikan. Hal ini demikian kerana pendidikan memainkan peranan penting dalam usaha membangunkan modal insan yang mempunyai jati diri yang kukuh, berketerampilan, berkeperibadian mulia, berpengetahuan dan berkemahiran tinggi bagi mengisi keperluan negara maju menjelang 2020.

Tanggungjawab lain yang perlu dilakukan oleh generasi muda ialah mereka perlu membantu pihak kerajaan untuk mengekalkan keamanan dan kestabilan negara. Hal ini dikatakan demikian kerana keamanan dapat mengelakkan negara daripada serangan musuh sama ada berbentuk fizikal atau psikologi. Tambahan pula, tugas generasi muda adalah untuk memastikan Malaysia akan terus berpegang pada konsep keadilan dan kesaksamaan. Dengan ini, semua rakyat dapat menikmati kemakmuran dan kemajuan bersama-sama. Selain itu, generasi muda yang akan mengisi perjuangan kemerdekaan hendaklah memastikan prinsip demokrasi akan terus diamalkan oleh setiap rakyat di negara ini. Sesungguhnya kejayaan negara dalam fasa kedua 58 tahun kemerdekaan memerlukan komitmen semua pihak terutama generasi muda.

Dipetik dan diubah suai daripada
'Di manakah Semangat Patriotisme Kita'
oleh Dewan Siswa, Ogos 2015

CONTOH ITEM RUMUSAN

[30 Markah]

Baca petikan dan teliti bahan grafik yang disertakan di bawah, kemudian buat satu rumusan yang panjangnya tidak melebihi 120 patah perkataan. Anda digalakkan supaya menggunakan ayat anda sendiri tanpa mengubah maksud asal petikan.

Setiap tahun Malaysia meraikan Hari Kebangsaan. Diam tidak diam sudah lebih separuh abad negara kita terlepas daripada cengkaman penjajah. Menjadi rutin tahunan, menjelang sahaja bulan Ogos atau juga dikenali bulan kebangsaan, agensi atau kementerian yang berkenaan akan mula menjalankan Kempen Kibarkan Jalur Gemilang sebagai usaha untuk meningkatkan semangat patriotik. Program-program yang bercorak kenegaraan seperti pertandingan nyanyian lagu patriotik dan pementasan teater drama juga dianjurkan oleh badan bukan kerajaan (NGO), pihak sekolah dan agensi-agensi kerajaan supaya mesej semangat cinta akan negara sampai kepada golongan sasaran. Namun, program-program tersebut kurang berjaya dalam mencapai matlamatnya kerana kurangnya penghayatan para remaja dalam aktiviti bercorak kemerdekaan tersebut.

Perkara yang menjadi kebimbangan banyak pihak ialah generasi muda tidak mengambil endah tentang hari kebangsaan. Mereka sewajarnya menghayati erti kemerdekaan dengan mendalam. Sebagai generasi muda yang bertanggungjawab mereka berperanan untuk membina kejayaan negara iaitu sanggup bekerja keras untuk negara. Mereka juga perlu mementingkan kecemerlangan dalam pendidikan. Hal ini demikian kerana pendidikan memainkan peranan penting dalam usaha membangunkan modal insan yang mempunyai jati diri yang kukuh, berketerampilan, berkeperibadian mulia, berpengetahuan dan berkemahiran tinggi bagi mengisi keperluan negara maju menjelang 2020.

Tanggungjawab lain yang perlu dilakukan oleh generasi muda ialah mereka perlu membantu pihak kerajaan untuk mengekalkan keamanan dan kestabilan negara. Hal ini dikatakan demikian kerana keamanan dapat mengelakkan negara daripada serangan musuh sama ada berbentuk fizikal atau psikologi. Tambahan pula, tugas generasi muda adalah untuk memastikan Malaysia akan terus berpegang pada konsep keadilan dan kesaksamaan. Dengan ini, semua rakyat dapat menikmati kemakmuran dan kemajuan bersama-sama. Selain itu, generasi muda yang akan mengisi perjuangan kemerdekaan hendaklah memastikan prinsip demokrasi akan terus diamalkan oleh setiap rakyat di negara ini. Sesungguhnya kejayaan negara dalam fasa kedua 58 tahun kemerdekaan memerlukan komitmen semua pihak terutama generasi muda.

Dipetik dan diubah suai daripada
'Di manakah Semangat Patriotisme Kita'
oleh Dewan Siswa, Ogos 2015

Bahan grafik

Pelancaran
BULAN
KEBANGSAAN
2019

KEMENTERIAN KOMUNIKASI DAN MULTIMEDIA MALAYSIA

3 OGOS
Pelancaran Bulan Kebangsaan 2019 | Dataran Pahlawan, Melaka

31 OGOS
HARI KEBANGSAAN 2019
W.Persekutuan Putrajaya

16 SEPT
HARI MALAYSIA 2019 | Kuching, Sarawak

Sayangi Malaysiaku
MalaysiaBersih

#sayangimalaysiaku   **#malysiabersih**   **#kemakmuranbersama**   **#kitamalaysia**

WWW.KKMM.GOV.MY   KEMENTERIANKOMUNIKASIDANMULTIMEDIA   [kkmm_gov](https://www.instagram.com/kkmm_gov)   [@kkmm_gov](https://twitter.com/kkmm_gov)

PANDUAN RINGKAS JAWAPAN

PENDAHULUAN 2 FOKUS

- Rumusan membincangkan ___fokus 1___ dan ___fokus 2___. (2 markah)
- Rumusan membincangkan ___fokus 1___. (1 markah)

PENDAHULUAN 3 FOKUS

- Rumusan membincangkan _____fokus 1___,fokus 2___ dan ___fokus 3___. (2 markah)
- Rumusan membincangkan ___fokus 1___ dan ___fokus 2___. (1 markah)

Penutup Rumusan

1. 2 markah
2. Terdiri daripada **tema, cadangan, kesan**
3. 1 ayat sahaja

Isi bahan 1 (Petikan)

Fokus 1

(Usaha-usaha meningkatkan semangat patriotisme generasi muda)

1. Kempen Kibarkan Jalur Gemilang
2. Program-program yang bercorak kenegaraan (seperti pertandingan nyanyian lagu patriotik dan pementasan teater drama) juga dianjurkan oleh badan bukan kerajaan (NGO), pihak sekolah dan agensi-agensi kerajaan

Isi bahan 1 (Petikan)

Fokus 2 (Tanggungjawab / peranan / tugas generasi muda)

1. Membina kejayaan negara
2. Mementingkan kecemerlangan dalam pendidikan
3. Membantu pihak kerajaan bagi mengekalkan keamanan dan kestabilan negara
4. Memastikan Malaysia akan terus berpegang pada konsep keadilan dan kesaksamaan
5. Mengisi perjuangan kemerdekaan
6. Memastikan prinsip demokrasi akan terus diamalkan oleh setiap rakyat di negara ini

Isi Bahan Grafik

Fokus 1

(Usaha-usaha meningkatkan semangat patriotisme generasi muda)

1. Pelancaran Bulan Kebangsaan
2. Menyambut Hari Kebangsaan
3. Menyambut Hari Malaysia
4. Menghayati tema hari kebangsaan

PENGIRAAN ISI : CONTOH 1

Bilangan isi BAHAN 1	BILANGAN ISI CALON	BILANGAN ISI DITERIMA
<i>Fokus 1 (usaha - 2 isi)</i>	2	2/1/0
<i>Fokus 2 (peranan - 6 isi)</i>	6	5/6
BAHAN 2		
<i>Fokus 1 (usaha – 4 isi)</i>	2	1/2
JUMLAH		8

PENGIRAAN ISI : CONTOH 2 (jika 3 fokus)

Bilangan isi BAHAN 1	BILANGAN ISI CALON	BILANGAN ISI DITERIMA
<i>Fokus 1 (langkah – 6 isi)</i>	6	5
<i>Fokus 2 (punca – 2 isi)</i>	1	1/0
BAHAN 2		
<i>Fokus 1 (langkah – 2 isi)</i>	1	1
BAHAN 3		
<i>Fokus 3 (Kesan – 3 isi)</i>	2	1/2
JUMLAH (Kombinasi setiap bahan)		8

**Bertiup bayu meliuk tualang,
Menyentuh dedaun pohon pala,
Bahasa Melayu didaulat dijulang
Dalam SPM menentu segala.**

SEKIAN TERIMA KASIH